

gyűjteni a házak mögötti kertekben. A lelőhely pontos kiterjedése nem volt megállapítható a beépítettség miatt, de a domborzati adottság alapján feltehetőleg a teljes Újtelep alatt továbbterjed.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

121. Felsőpáhok, Vida-gödör-dűlő III.

(Zala megye) R, Á

2008. november 13–26. között megelőző feltárást végeztünk a lelőhelyen, amit a 76. sz. főút Hévíz–Alsópáhok elkerülő út építése tett szükségessé. A tervezett út nyomvonala a lelőhely középső részét érintette.

Felsőpáhok belterületétől ÉÉK-re, a Páhoki-patakra meredeken lejtő domb tetején, és részben K-i lejtőjén, 2005 tavaszán P. Barna Judit egy K–Ny-i hossz tengelyű, 370×330 m nagyságú lelőhelyet lokalizált, késő bronzkori, római kori és késő középkori leletekkel.

Az átkutatott felületen, annak K-i részén 12 objektum (gödrök és egy kemence) került elő, melyek a rézkor és az Árpád-kor leletanyagát (edénytöredékek, kőszek) tartalmazták. A korábbi mezőgazdasági munkákkal erősen bolygatott területen sokszor az objektumoknak csak az alját sikerült megfogni. A legépebben megmaradt objektum az Árpád-kori kemence. A leletek közül kiemelkedik egy őskori kőbalta.

A lelőhely útépítéssel veszélyeztetett részét teljesen feltártuk.

Munkatársak: Fullár Zoltán, Mészáros Melinda, Straub Péter régészek, Császár Renáta technikus. A geodéziai felmérést a Geodéziai és Geofizikai Szolgáltató Kft. végezte.

EKE ISTVÁN

122. Gadács, Kódé

(Somogy megye) Kö

1979-ben Bárdos Edith Gadácson lakossági bejelentés nyomán középkori templomot figyelt meg. A leírás alapján 2008. február 22-én sikerült újra azonosítanom a középkori templomot a mai falutól Ny-ra, helyét kb. 20×15 m-es területen kő- és téglatörmelék jelezte.

K. NÉMETH ANDRÁS

123. Galgagyörk, Csonkás-hegy

(Pest megye) Pa, U

2008. augusztus 18. és szeptember 5. között hitelesítő ásatást végeztünk a hegyen. A Galga-völgyére kifutó rövid völgy felett, mintegy 100 m relatív magasságban fekvő enyhe lejtésű gerincen 25 m²-en tártuk fel a középső paleolitikus kultúrréteget. A helyi hidrokvarcitból és andezitből, illetve import üveges kvarcporfirból és obszidiánból készült szilánkokat és eszközöket egy halványszürke, eltemetett talaj felső részében, illetve az erre települt löszszerű üledék alján tártuk fel. Az 1,6 m mélységig mélyített talajszelvény tanúsága szerint a

talajból krioturbációra utaló fagyékek nyúlnak a fekvő homokos löszbe. A mintegy 300 darabos leletegyüttes a felszíni leletanyaggal együtt a sajóbábonyi jellegű iparba sorolható. A kultúrréteget egy helyen őskori gödör vágta át, melynek az árokba eső részében egy (újkőkori?) peremtöredéket és két, nem patinásodott hidrokvarcit szilánkot találtunk.

Munkatársak: Tóth Zsuzsanna és Zandler Krisztián régészek, Bradák Balázs geomorfológus.

MARKÓ ANDRÁS

124. Gölle, Mersi-rét

(Somogy megye) Kö

Az Attala-Inámi-víz Ny-i felén a templommal is rendelkező Merse falura utaló helynevek találhatóak, ezért 2008. február végén terepbejárást végeztünk a Mersi-hegy nevű szőlőhegyen és az É-i lábánál fekvő Mersi-réten. A szőlőhegyről a Mersi-rétre vezető, É–D irányú dűlőút középkori templom szétszántott nyomain fut keresztül, az út két oldalán a szántásban tégl- és kőtöredék, habarcstörmelék volt látható kb. 20×20 m nagyságú területen. Közvetlen környezetében, főleg az úttól K-re, összetartozó emberi vázakat figyeltünk meg. A település a felszíni nyomok alapján K felé, a patak irányában kereshető.

K. NÉMETH ANDRÁS – SZABÓ MÁTÉ

125. Gölle, Mersi-szőlőtől Ny-ra

(Somogy megye) Ő, Ró, Á

2008. május 13-án helyszíni szemlét tartottunk, miután Bodó Imre, a Dombóvári Fekete István Helytörténeti Gyűjtemény vezetője, római téglák, embercsontok (esetleges temetkezések) előkerüléséről értesítette a kaposvári múzeumot. A földútban és annak kis körzetében római tégladarabok, mészkőtöredékek mellett Árpád-kori kerámiatöredékeket találtunk. Bejártuk a környéket is és nagy kiterjedésű Árpád-kori települést és templom körüli temetőt találtunk, az É-i részen kevés őskori kerámiatöredéket is. A lelőhely a D-i részen, a szőlők területére is átterjedhet, ezt bejárni nem volt érdemes. Bodó Imre véleménye szerint nem az egykori Mersi falu templomát találtuk meg, hanem egy másikat. A római kori téglák és kövek, véleménye szerint, a közeli Dombóvár-kapospulai erőd területéről származhatnak. Munkatársak: Molnár István régész, Gál Zoltán adattáros és Nyári Zsolt rajzoló.

NÉMETH PÉTER GERGELY

126. Gősfá, Csöngeti-patak Nyugat

(Zala megye) R

Gősfától ÉK-re, a Csöngeti-pataktól Ny-ra elterülő dombhát D-i végén, a Szombathely–Hévíz 400 kV-os távvezeték beruházáshoz kapcsolódóan, 2008. október 20-án feltártuk két – az előkerült kerámia és pattintott

kő leletanyag alapján a Balaton-Lasinja kultúrához sorolható – gödör részletét.

Munkatársak: Fullár Zoltán és Mészáros Melinda régészek.

KVASSAY JUDIT

127. Gyarmat határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Ró, Á, Kö, Kú

2008. márciusban helyszíni szemlét tartottam Gyarmaton, a fejlesztésre kijelölt területeken.

Érre-dűlő: A Csikvándi Bakony-ér É-i oldalán, a 83. sz. főúttól Ny-ra egy a környezetéből enyhén kiemelkedő platón néhány jellegtelen őskori oldaltöredék mellett nagyobb számú középkori és kora újkori cserépdarabot gyűjtöttem. A kerámialeleteken kívül két paticsdarab, valamint egy nagyobb és egy kisebb kovakőtöredék is előkerült. A régészeti leletanyag több száz méter hosszan elnyúló foltban, közepes intenzitással jelentkezett.

Öreg-Hármas: Közvetlenül a 83. sz. főút Ny-i oldalán hosszan elnyúló foltban római kori edénytöredékeket, valamint néhány kisebb tégladarabot gyűjtöttem. A leletek túlnyomó részét szürke házikerámia teszi ki, előkerült több peremtöredék és egy hurkafül töredéke is. A leletanyag a főút mentén mintegy 100 m széles sávban jelentkezett a legintenzívebben. Déli irányban a Bakony-ér felé haladva, ahogy mélyült a felszín, olyan mértékben csökkent a leletek száma. A 83. sz. főút túlsó, K-i oldalát is bejártam. Ezen az oldalon csak néhány apró töredéket találtam, bár hozzá kell tenni, hogy itt az észlelési körülmények kedvezőtlenebbek voltak.

TAKÁCS KÁROLY

128. Gyermely, temető

(Fejér megye) Á

2008. december 1–10. között régészeti megfigyelést végeztünk a 227/1 és 229 hrsz. utak középnyomású gázvezetéke kiépítésénél. Az érintett terület temető fölötti, dombtetőn lévő részén a gázvezeték a korábban lefektetett víz- és csatornahálózatától D-re, bolygatatlan földterületen haladt keresztül. A vezeték oldalában több ponton észleltem korábbi beásások nyomát. Ezekre rábontva 2 újkori beásásnak (feltehetően II. világháborús lövészároknak) bizonyult, 2 pedig Árpád-kori ház részletét bolygatta meg. Az egyik ház kemencéjét átvágta az árok, bontása során kevés kerámia, csont és kő került elő. A kemence nagy részét fel lehetett tární, hosszú használatát feltételezi az, hogy háromszori megújítását lehetett megfigyelni. A házrészlet Ny-i oldalában sekélyebb gödör, közepében egy nagyobb kő volt, talán másodlagos helyzetben. Belőle leletanyag nem került elő. A másik rábontásban egy alapárkos ház nagyobb részlete került elő. Ennek kőpakolásos kemencéje érintetlen volt, belőle és a ház aljából állatcsont, kerámia-töredékek kerültek elő. Ezt a kemencét kétszer újították meg. A ház oldalfalában két, keskenyedő

cölöplyukat, a kemence mellett nagyobb, sekélyebb cölöplyukat figyelhettük meg.

ALTDORFERNÉ PÁL GABRIELLA

129. Gyönk, Gerenyáspuszta

(Tolna megye) Ő, Kö

Gerenyás középkori templomát Gerenyáspusztától Ny-ra gyanítottam, ahol Torma István 1963-ban több középkori ház foltját figyelte meg (278. lh.). A feltételezhető lelőhelyen, fiatal bodzaültetvényben 2008. április 15-én kevés őskori és középkori cserepet gyűjtöttem, a leletek a tőle É-ra fekvő szántásban sűrűbben mutatkoztak.

K. NÉMETH ANDRÁS

130. Györköny, Külső-Szigeti-dűlő

(Tolna megye) Ő, Ró, Á

2008. január végén a györkönyi határ K-i szélén található dűlőben ritkásan főleg Árpád-kori, valamint őskori és római kori cserepeket találtam, kb. 25×20 m-es területen pedig igen elszórtan köveket is megfigyeltem. Bár embercsont most nem került elő, valószínűleg templommal azonosítható az objektum. A falu neve nem ismert.

K. NÉMETH ANDRÁS

131. Győr, Széchenyi tér–Dunakapu tér

(Győr-Moson-Sopron megye) Kö, Ró

2008 januárjában Győr városa a városrehabilitációs program keretében talajradaros felmérést végeztetett a budapesti Geomega Kft-vel Győr belvárosának két legnagyobb terén. A geofizikai munka lebonyolításában és kiértékelésében részt vett a győri Xantus János Múzeum is. Az eredmények előzetes értékelése alapján a következő eredményekre jutottunk:

A *Dunakapu téren* a tér D-i oldalán a 19. században ott álló utcasor pincéi és alapfalai valószínűleg a legtöbb régészeti jelenséget megsemmisítették, illetve a falak által okozott erősebb anomáliák miatt ezeket nem lehetett megfigyelni. A tér területén tulajdonképpen a középkori vár É-i fülesbástyája feltételezhető. A tér ÉK-i részén két nagyobb objektum körvonalazódik, amelyek egész magasról (már kb. 1,2 m mélységtől) indulnak. Hasonlók figyelhetők meg a tér közepén is, azonban pusztán a geofizikai kép alapján nagyvonalúság lenne a vár bástyájához, illetve kazamatarendszeréhez kapcsolni. A tér Ny-i oldalán viszont egy kör alakú konstrukció Ny-i fele „lóg be” a felmérésbe, amely mindenképpen valamilyen masszívabb építményt feltételez (ez esetleg kapcsolható a csak metszeteken és térképeken ismert É-i kör alakú bástyához). Hangsúlyozni kell azonban, hogy a geofizikai felmérésen látható anomáliák pontos régészeti adatok hiányában csak feltételesen értelmezhetők, egy próbafeltárás vagy szondázás mindenképpen segítene eldönteni a képeken látható objektumok keltezését és pontos lokalizálását.